

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

גודה נ' בטוח לאומי-סניף ירושלים

ב"ל 11170-09

בפני כב' הנשיאה דיתה פרוז'נין
נציג עובדים – מר אפרים מוסט
נציג מעבידים – מר אריה שפירא

גודה

התובעת

ע"י ב"כ עו"ד בסאם כרכבי

המוסד לביטוח לאומי

הנתבע

ע"י ב"כ עו"ד אלי בלום

פסק דין

1. התובעת הגישה תביעה לתשלום גמלת הבטחת הכנסה עבור החודשים 8/08 ו-9/08, למענק לימודים ולהפרשי גמלת הבטחת הכנסה, כך שהגמלה לא תפחת משיעור של יחידה עם 7 ילדים. בכתב ההגנה הודיע הנתבע כי אושרה גמלת הבטחת הכנסה לתובעת עבור החודשים הנ"ל. כמו כן שולם מענק לימודים לשנת 2008, וניתן פסק דין חלקי בנושאים אלה. נותרה מחלוקת בשאלה האם יש לנכות מן הגמלה שמקבלת התובעת ניכוי בשיעור של 7.5%. בעניין זה סיכמו הצדדים את טענותיהם בכתב.
 2. ואלה העובדות הרלבנטיות לענייננו:
 - א. התובעת נשואה, ולח 7 ילדים.
 - ב. בעלה של התובעת הינו תושב שטחים, והוא מתגורר עמה דרך קבע.
 - ג. התובעת מקבלת גמלת הבטחת הכנסה בשיעור מופחת של 7,5% מ-5/08.
 - ד. בחודש 7/08 לא קיבלה התובעת גמלה כאמור בשל היעדר התייצבות.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

גודה נ' בטווח לאומי-סניף ירושלים

ב"ל 11170-09

3. על פי הוראות סעיף 2 לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן – החוק) הזכאות לקבלת גמלת הבטחת הכנסה מותנית בכך שמקבל הגמלה הינו תושב ישראל. בסעיף 4(א) לחוק נקבע כי:

"הזכאות לגמלה של כל אחד מבני זוג מותנית בכך שמתקיימים גם בבן זוגו תנאי הזכאות לפי סעיף 2".

חריג להוראה זו נקבע בתקנה 7 לתקנות הבטחת הכנסה, תשמ"ב-1982 (להלן – התקנות), שזו לשונה:

"זכאותו לגמלה של כל אחד מבני זוג לא תהיה מותנית בכך שמתקיימים גם בבן זוגו תנאי הזכאות לפי סעיף 2 לחוק, כאמור בסעיף 4(א) לחוק, כל עוד מתקיים אחד מאלה:

(5) בן הזוג המתגורר עם הזכאי אינו תושב ישראלי".

תקנה 8(ג) קובעת כי:

"... והגמלה לזכאי שנתקיים בו האמור בתקנה 7(5), תהיה כאמור בסעיף 6(ד) לחוק"

סעיף 6(ד) לחוק קובע כי:

"אדם שאינו זכאי לגמלה לפי חוק זה רק בשל האמור בסעיף 1(1), תשולם הגמלה לבן זוגו הזכאי, בשיעור המשתלם לשני בני זוג בהתאם להרכב משפחתו, פחות סכום השווה ל-7.5% מהסכום הבסיסי".

4. התובעת טוענת, באמצעות ב"כ, כי תקנה 8(ג) הינה פטולה ואינה חוקית. לטענתה נועדה תקנה 8(ג) לחיטיב עם בני זוג שאחד מהם אינו תושב ישראל, באופן ששיעור הגמלה המשתלמת להם יהיה נמוך מזה המשולם לבני זוג ששניהם תושבי ישראל, אך גבוה מגמלת יחיד. ואולם כבר במעמד התקנת התקנה לקתה התקנה בחוסר סבירות, בשל ההפניה לסעיף 6(ד) לחוק, העוסק למעשה בנושא אחר. תיקון 18 לחוק הבטחת הכנסה שינה את המצב, כך שהגמלה המשולמת לבני זוג שאחד מהם אינו תושב ישראל נמוכה מגמלת יחיד עם ילדים. בשל כך נגרם עיוות חמור של כוונת המחוקק. יישום תקנה 8(ג) סותר, אם כן, את תכלית וחוק העיקרי ומטרתו, מה גם שיישום התקנה באופן זה אינו מתיישב עם התנאים

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

גודה נ' בטוח לאומי-סניף ירושלים

ב"ל 11170-09

לאישור התקנה בוועדת הכספים של הכנסת. כמו כן לוקה התקנה בחוסר סבירות מהותית ובפגם משפטי חמור בשל ההפניה לסעיף 6(ד), שהרי אין כל דמיון בין מצבם של בני זוג שאחד מהם אינו תושב ישראל לבין המצב שלו נועד סעיף 6(ד), ואין דמיון בין משפחת זכאי השוהה במוסד על חשבון המדינה, לבין מצבו של תושב המתגורר עם בן זוג שאינו תושב. לכל אלה יש להוסיף כי הנתבע נהג בחוסר תום לב, כאשר לא פעל לתיקון העיוות שנגרם, ובכך גרם להפליה חמורה, במיוחד כאשר מרבית הקבוצה שבהם אחד מבני הזוג אינו תושב ישראל משתייכת לאוכלוסיה הערבית.

5. מנגד טוען הנתבע טענות אלה:

- א. תקנה 8(ג) לתקנות מפנה לסעיף 6(ד) אך ורק לשיעור הגמלה הקבוע בו.
- ב. אין מקום לראות בהתובעת כיחידה, שכן יכולתה להפיק הכנסה גדולה מזו של אם חד הורית שצריכה לדאוג לפרנסה ולשמירה על הילדים בו זמנית, בעוד שהתובעת יכולה להיעזר בבעלה, אף אם אינו תושב.
- ג. בסמכות השר לקבוע את שיעורי גמלה המשתלמים. כמו כן, השינוי בשיעור הגמלה במסגרת תיקון 18 לחוק נעשה בחקיקה ראשית, בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2003), תשס"ג-2002, ולא בחקיקת משנה. יתר על כן, תיקון 18 קיבל כבר את אישור בג"צ (366/03 עמותת מחוייבות לשלום וצדק חברתי ואח' נ' שר האוצר ואח').
- ד. תקנה 7(5) חלה על מי ששוחה בישראל באשרה א-1א-4 בלי קשר ללאום, ולכן אין מדובר באפליה של האוכלוסיה הערבית. מעבר לכך ישנה אבחנה מותרת המבוססת על שונות רלבנטית בין מי שהינו תושב לבין מי שאינו תושב.

6. נאמר כבר בראשית דברינו כי דין התביעה להידחות. המערערת טוענת לאי סבירות התקנה משני טעמים: האחד – סיכול של כוונת המחוקק להיטיב את מצבה של תושבת ישראל שכן זוגה אינו תושב ישראל; והשני – הפליה האוכלוסיה הערבית בשל הניכוי של 7.5% - תוצאתה של תקנה 8(ג) בשילוב עם סעיף 6(ד) לחוק. יש לדחות את הטענה כי הוראות החוק

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

גודה נ' בטוח לאומי-סניף ירושלים

כ"ל 11170-09

והתקנות גורמות להפליית התובעת. יש להבחין בין הפליה פסולה לאבחנה מותרת, כך נפסק בעניין זה:

"ההבדל בין הפליה פסולה לבין הבחנה מותרת נעוץ כיזוע בשאלת קיומה של שונות רלבנטית בין הקבוצות שלהן העניקה הרשות יחס שונה. 'הכלל הוא, כי שונות רלבנטית עשויה להצדיק הבחנה...', ואילו 'מקום בו מתקיימת שונות רלבנטית, החלת דין שונה על בני אדם שצורכיהם שווים, מהווה הפליה פסולה'. ... את שאלת קיומה של שונות רלבנטית '... יש לבחון, בכל מקרה נתון, בשים לב למטרה הפרקטיקולרית שלשם השגתה מיושמת ההבחנה. לאמור: הזיקה הנדרשת בין התכונות המיוחדות המצויות באחד ואינן מצויות בזולתו, לבין המטרה שלשם השגתה מותר להעדיף את הראשון על פני האחר, חייבת להיות ישירה וקונקרטית..."' (בג"צ 6758/01 לפשיץ נ' שר הבטחון, פ"ד נט(5) 258, 269 (2005)).

קיימים הבדלים מהותיים בין אם חד חורית לבין מי שנשוי לבן זוג שאינו תושב ישראל. הבדלים אלה רלבנטיים ביותר לזכאות לתשלום גמלת הבטחת הכנסה, שכן הם נוגעים הן ליכולת ההכנסה של שני בני זוג שהם הורים לילדים, וגם להתמודדותם עם המטלות המוטלות עליהם כחורים.

זאת ועוד. העובדה שבן זוגה של התובעת אינו תושב ישראל מבדילה אותה מן הזכאים האחרים לגמלת הבטחת הכנסה, גם משום שמטבע הדברים גמלה זו משולמת רק למי שהינם תושבי ישראל (ראו הוראות סעיף 2(א) לחוק). אין מדובר כלל ועיקר בהיעדר שיקול ענייני, אלא באבחנה מותרת. העובדה שבן זוגה של התובעת אינו תושב ישראל הינה שיקול רלבנטי ביותר בעניין קביעת גובה הגמלה המשולמת לבני הזוג. גם הטענה שהתקנה אינה מתיישבת עם הכוונה להיטיב עם בני זוג שאחד מהם אינו תושב ישראל – דינה להידחות. יש לזכור כי אילולא התקנה הנ"ל, ייתכן שהתובעת לא היתה זכאית לגמלה כלל, שכן היא אינה עונה להגדרת יחידה ואינה אם חד-הורית. מכאן שמדובר בהטבה גם בניכוי 7.5%.

7. באשר להיותה של תקנה 8(ג) לוקה באי סבירות המחייבת את ביטולה – גם טענה זו דינה להידחות. ראשית, בית הדין מתערב בחקיקת משנה בזיירות רבה, ורק אם אכן מדובר

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

גודה נ' בטוח לאומי-סניף ירושלים

ב"ל 11170-09

בתקנה שתינה בלתי סבירה ביותר. לא זה המצב בענייננו. שנית, מסקנתנו דלעיל, כי אין מדובר בהפליה אסורה אלא באבחנה מותרת, נוטלת את הבסיס שעליו נצבת טענת התובעת, בדבר היותה של התקנה בלתי סבירה.

לפיכך נדחית התביעה.

אין צו להוצאות.

ערעור על פסק-דין זה, ניתן להגיש תוך 30 יום מיום שיומצא לצדדים, לבית-הדין הארצי לעבודה.

ניתן היום, כ"ח סיון, תשי"ע (10 יוני, 2010), בהעדר הצדדים.

"ההחלטה נחתמה בידי נציגי הציבור ועותק נמצא בתיק בבית הדין. לצדדים מופץ עותק בחתימה אלקטרונית של השופט לבדי".

ד. פרוז'ינין - שופטת

אב"ד

נציג ציבור

נציג ציבור

בית הדין האזורי לעבודה בירושלים
אני מאשר

שהעתק זה נכון ומתאים למקור

23 תאריך: 20.6.10
התימה: (54)